

Prof. KARL BLOSFELDT, *Urformen der Kunst*, Berlin, Ernst Wasmuth, A. G., 1929.

De honderdtwintig hier bijeengebrachte reproducties naar photographieën uit de verzameling van prof. Karl Blozfeldt berusten op vergrotingen van bloemen en allerhande plantendeelen. Zooals de aan deze bespreking toegevoegde illustraties (Plaat LIX) doen zien, heeft men op deze wijze bijzonder fraaie resultaten verkregen, die zoowel retrospektief, als vergelijkingsmateriaal met historische architectuur- en kunstnijverheidsvormen, als perspectivisch, in den zin van een rijken ideeën-voorraad voor dezelfde artistieke gebieden, van zeer groot belang moeten worden geacht. De titel overigens van het boek, hoe suggestief die ook moge zijn, zegt méér dan waarschijnlijk de samensteller en zeker de inleider, Karl Nierendorf, heeft bedoeld. Dit blijkt uit zijn voorwoord ten duidelijkste. En terecht: want het verband tusschen kunst en natuur, gelijk het feitelijk door den titel wordt gelegd, riekt voor ons twintigste eeuwers te sterk naar Haeckel c. s. Wij zijn wat bescheidener geworden in onze monistische speculaties! Misschien zelfs zou dit boek ons integendeel veeleer nader kunnen brengen tot datgene wat kunst en natuur wezenlijk scheidt. Doch deze en dergelijke beschouwingen kunnen thans niet aan de orde worden gesteld. Waar het voorloopig het allermeest en vóór alles om gaat is het zich onbevangen overgeven aan onze verwondering over zooveel ongekende en toch zoo nabije schoonheid. Want deze foto's zijn niet gemaakt naar uitheemsche planten, doch naar die, waarmede wij om zoo te zeggen dagelijks te samen zijn. Ge vindt er afbeeldingen van paardestaart, kornoelje, ahorn, kastanje, van heide, steenbreek, eereprijs, de bekendste varensoorten, tot aardappel-bloemen toe. En elke plaat is een nieuw wonder, een nieuwe, onverhoopte vreugde over zooveel schoonheid. Het is ons of wij jaren blind zijn geweest! Daarbij komt, dat wij nu ook, al nemen wij de loupe er natuurlijk niet telkens bij, de planten en boomen om ons heen anders gaan zien. Met deze illustraties ten voorbeeld is onze zin voor de verborgen schoonheid der natuur gescherpt. Waar wij vroeger achteloos aan voorbij gingen, een klein, onoogelijk bloempje als van het heidekruid, wij leeren het nu met verjongde oogen zien, en buigen ons aandachtig over een grashalm, die wij voordien achteloos tusschen de lippen plachten te steken.

Maar, deze vernieuwde natuur-aanschouwing is niet het eenige, dat dit sublieme boek ons brengt. Het schenkt ons ook de bezinning, die in den titel als een wel wat al te luide zekerheid schijnt neergelegd; doch die ons eerst recht gegeven wordt door het beknopte opstel — het telt precies vijf bladzijden —, dat aan de inhoudsopgaaf en de afbeeldingen voorafgaat. Karl Nierendorf heeft in dat kort bestek helder en met een buitengemeene fijnzinnigheid het probleem, dat in den titel opgesloten ligt,